

Herontwikkeling Wernhoutseweg 26 te Zundert

Ecologische quickscan

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling Wernhoutseweg 26 te Zundert

Ecologische quickscan

Datum 19-10-2020

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
btw-id NL001289728826
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	<i>2010-1</i>
<i>Tekst en samenstelling</i>	<i>J.F.G. Maassen</i>
<i>Foto's</i>	<i>J.F.G. Maassen</i>
<i>Foto op omslag</i>	<i>J.F.G. Maassen</i>
<i>In opdracht van</i>	<i>Adviesbureau Schoenmakers Molenzicht 2 4881 BW Zundert</i>
<i>Wijze van citeren</i>	<i>J.F.G. Maassen, Herontwikkeling Wernhoutseweg 26 te Zundert</i>
<i>Contactpersoon</i>	<i>Mw. A. Jochems (Schoenmakers advies)</i>
<i>Status</i>	<i>Definitief</i>
<i>Datum</i>	<i>19-10-2020</i>

© 2020 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1	Aanleiding
	1.2	Doelstelling
	1.3	Toetsingskader
	1.4	Leeswijzer
2	Het plangebied, beoogde ontwikkeling en ingrepen	11
	2.1	Ligging van het plangebied
	2.2	Inrichting en het huidig gebruik van het plangebied
	2.3	Beoogde ingrepen en ontwikkelingen
3	Wettelijk kader	15
	3.1	Inleiding
	3.2	Soortenbescherming
	3.3	Gebiedsbescherming
	3.5	Bijzondere provinciale beschermingszones
	3.6	Rode Lijst
4	Onderzoeksresultaat	21
	4.1	Methodiek
	4.2	Gebiedsbescherming
	4.2.1	Natura 2000
	4.2.2	Provinciale beschermingszones.
	4.3	Soortenbescherming
	4.3.1	Vaatplanten en bladmossen
	4.3.2	Zoogdieren (grondgebonden)
	4.3.3	Zoogdieren (vleermuizen)
	4.3.4	Vogels
	4.3.5	Reptielen
	4.3.6	Amfibieën
	4.3.7	Vissen
	4.3.8	Vlinders en libellen
	4.3.9	Overige ongewervelden
	4.4	Bescherming houtopstanden
5	Conclusie	41
	5.1	Samenvatting effectenbeoordeling
	5.2	Toetsing aan de Wet natuurbescherming
6	Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling	45
	6.1	Algemene voorzorgsmaatregelen
	6.2	Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen
	6.2	Aanbeveling en advies
7	Bronnen	47
	Bijlage 1 - Toelichting soortenbescherming	49
	Bijlage 2 - Soorten van de Vogelrichtlijn	50
	Bijlage 3 - Soorten van de Habitatrichtlijn	51
	Bijlage 4 - Nationaal beschermde soorten ('andere soorten')	54
	Bijlage 5 - Soorten met een vrijstelling	57

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer heeft het voornemen tot het ontwikkelen van een appartementencomplex op adres Wernhoutseweg 26 gelegen binnen de bouwde kom van Zundert. Voor dit doel wordt een bestaand bebouwingscomplex deels gesloopt. Het behouden deel wordt herbouwd en uitgebreid met zijvleugels.

Adviesbureau Schoenmakers te Zundert heeft de opdracht om deze ontwikkeling mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. Deze wettelijke kaders eisen ook een ecologisch onderzoek in de vorm van een quickscan flora en fauna. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Doelstelling

Doormiddel van deze quickscan worden aanwezige beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en de mogelijke effecten daarop als gevolg van de beoogde herontwikkeling.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Beoordeeld wordt welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000- gebieden, gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland, speciale provinciale beschermingszones en houtopstanden die op basis van de Wet natuurbescherming zijn beschermd. Als de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten die een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming tot gevolg kunnen hebben, wordt de noodzaak voor een ontheffingsaanvraag beoordeeld en/of doet deze quickscan aanbeveling voor vervolgstappen om overtreding van deze verbodsbepalingen te voorkomen.

1.3 Toetsingskader

Deze quickscan toets aan

- Wet natuurbescherming op de onderdelen
 - Wnb soortenbescherming: hoofdstuk
 - Wnb gebiedsbescherming
 - Wnb houtopstanden
- Provinciale regelgeving op de onderdelen
 - Natuur Netwerk Brabant
 - Groenblauwe mantel en overige provinciale beschermingszones
- Gemeentelijke regelgeving op het onderdeel
 - APV-bomenkap

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inrichting van het plangebied, de ligging van het plangebied in de omgeving en de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader geschetst dat de Wet natuurbescherming en de provinciale regelgeving biedt. Hoofdstuk 4 beschrijft in het eerste onderdeel de uitvoering van het onderzoek en de methoden die hierbij gehanteerd worden. In de volgende onderdelen van dit hoofdstuk worden de gebiedsbescherming en soortenbescherming behandeld. Per gebied en soortgroep wordt behandeld welk effect de ingrepen op beschermde soorten en gebieden kunnen hebben. In hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten die tot een overtreding van de Wet natuurbescherming kunnen leiden op beschermde gebieden en soorten kort samengevat. Aangegeven wordt welke overtredingen van wetsartikelen mogelijk zijn en voor welke ingrepen vervolgonderzoek en/of ontheffing nodig zijn. In hoofdstuk 6 wordt aangegeven welk voorzorg- en mitigatiemaatregelen gewenst zijn om overtredingen te voorkomen.

2 HET PLANGEBIED, BEOOGDE ONTWIKKELING EN INGREPEN.

2.1 Ligging van het plangebied

*Fig.1. Ligging van het plangebied (binnen rode cirkel) binnen de bebouwde kom van Zundert
Luchtfoto: Google Earth*

Het plangebied is gelegen binnen de gemeentegrenzen van Zundert in het zuidelijk deel van de bebouwde kom van de woonkern Zundert. De Wernhoutseweg waaraan het plangebied ligt is de hoofdontsluitingsweg naar de bebouwde kom en deel van de drukke regionale doorgangsroute de N263. Om het dorpscentrum dat op korte afstand noordelijk van het plangebied ligt te ontlasten is recent als omleiding de nieuwe randweg langs de westrand van de bebouwde kom aangelegd. De Wernhoutseweg sluit in iets noordelijke richting van het plangebied ten behoeve van het doorgaand verkeer aan op de nieuwe randweg. Hoewel het plangebied geheel gelegen is binnen verstedelijkt gebied is de afstand tot het buitengebied aan de oostkant van Zundert relatief kort. Het plangebied ligt op 0,5 km afstand van de loop van de beek de Weerij die in dit buitengebied langs de gehele oostrand van de bebouwde kom voert. De loop van de beek is onderdeel van de Natuur Netwerk Brabant en vervult de functie van ecologische verbandsstructuur. Aan de oevergebieden van de beek is de functie van waterbergingsgebied toegekend en deze maken deel uit van de provinciale landschappelijke structuur van de Groenblauwe mantel. Een hoofdactiviteit binnen dit agrarisch buitengebied is een intensieve vorm van sier- en bomenbouw.

Vanuit een breder landschappelijk perspectief liggen grotere aanééngesloten natuurgebieden op enige km's westelijk en oostelijk van het plangebied en de bebouwde kom van Zundert. Op hemelsbreed drie km westelijk van het plangebied liggen de aanéénsluitend natuurgebieden de Bijvaart/Turfloup, de Lage Maten, landgoed De Moeren en de Oude Buisse Heide; gezamenlijk een natuurgebied met natte heide, zwak gebufferde waters en bossen waaraan de status van Natte natuurparel is toegekend. Het tussenliggend agrarisch landschap wordt hier eveneens gekenmerkt door een intensieve vorm van sier- en bomenbouw.

2.2. Inrichting en huidig gebruik van het plangebied

Fig.2. Het plangebied is rood omkaderd. De bebouwing die niet gesloopt wordt is geel omkaderd.

Luchtfoto: Google Earth

Het plangebied is gelegen binnen een stedelijk woonomgeving met gevarieerde mix van woningen uit de verschillende tijdsperioden. Binnen deze omgeving is veel stedelijk groen aanwezig, veelal in de vorm van de aanplant in ruime tuinen.

Het grondgebied waar het plangebied uit bestaat wordt ingenomen door een drieledig bebouwingscomplex dat omgeven is door bestrating en siergroen. Het bebouwingcomplex bestaat uit een hoofdbouw, tussenbouw en daarop aansluitend een bijgebouw. Het statige hoofdbouw is, inclusief de zolderachtige ruimte onder de dakkap, drie verdiepingen hoog. Het tussenstuk bevat onder de dakkap slechts 1 functionele verdieping en het bijgebouw bevat, inclusief de ruimte onder de dakkap, 2 functionele verdiepingen. Naar inschatting stamt het gebouw uit het midden van de vorige eeuw, waarschijnlijk gebouwd in een periode niet zo lang na de Tweede wereldoorlog. Oorspronkelijk is het bebouwingscomplex gebouwd als kazerne; momenteel is het gehele gebouw al meer dan 20 jaar in gebruik als kantoorruimte.

Hoofdbouw

Bij(achterste)gebouw

Tussenstuk (westkant)

Tussenstuk met plantsoen (oostkant)

Het terrein rond het gebouw is grotendeels bestraat; aan de achterkant is met een uitgang naar de achterliggende Fazantstraat een ruim parkeerterrein aanwezig. Het groen op het terrein bestaat voornamelijk uit plantsoenaanplant van middelhoge en lage struiken van wintergroene soorten en met bladverliezende soorten, als vlinderstruik, rode kornoelje en ribes, die veel als bosplantsoen aangeplant worden. Aan weerszijde van de tussenbouw is plaats gemaakt voor een ruime en gevarieerde plantsoenaanplant van een goed gekozen soortensamenstelling. Langs de terreinranden zijn bij wijze van plantsoen groenstroken aangelegd. Ter hoogte van het hoofdgebouw functioneren over een korte afstand hoge hagen als afscheiding met naburig terrein. Hoger opgaand groen is aanwezig in de vorm van enkele hoog uitgegroeide hultstruiken en enkele bomen met een stamdikte van rond de 20-40cm (Esdoorn, lijsterbes). Verder is er veel overhangend groen van bomen op naburig terrein en wegbomen. De wegbomen van de fazantstraat betreffen een drietal perenbomen die hun vruchten binnen het plangebied laten vallen. De bomen die de luchtfoto (fig.2) in de naburige tuin aan de noordkant van het plangebied laat zien, waren ten tijde van het veldbezoek grotendeels gerooid. Het plantsoen binnen het plangebied wordt dusdanig intensief onderhouden dat ontwikkeling van natuurlijke begroeiingen niet mogelijk is. De enige natuurlijk begroeiingen zijn onkruidbegroeiingen tussen het bestratingsmateriaal en de begroeiingen van mossen op stenen oppervlakken.

Parkeerterrein

Groenstrook langs oostrand van het terrein

2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen.

De beoogde ontwikkelingen betreffen de volgende.

- Het hoofdgebouw blijft behouden en wordt verbouwd tot een appartementencomplex. De rest van het complex wordt gesloopt.
- Na sloop vindt er nieuwbouw plaats van een appartementencomplex dat als twee zijvleugels aan het hoofdgebouw wordt aangebouwd.
- Voor deze ontwikkeling behoeven geen substantiële houtstructuren geamoveerd te worden. Wel wordt gecultiveerde plantsoenaanplant verwijderd en mogelijk enkele kleine bomen gekapt. Binnen het terrein waar de ingrepen plaats vinden ontbreken houtopstanden waarvan verwacht kan worden dat deze op de gemeentelijke lijsten van beschermde bomen en houtopstanden staan.
- Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling worden er sloop-, grond-, en bouwwerkzaamheden uitgevoerd.
- Na de uitvoering van de bouw verkrijgt het terreindeel een nieuwe groene inrichting. Rond de nieuwbouw wordt bestrating en een aantal parkeervakken aangelegd.

Fig. 3

3. WETTELIJK KADER

3.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

3.2 Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepalingen ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent twee beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De Europese bescherming middels de Habitatrichtlijn beschermt soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV en het verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Op deze soorten is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Voor soorten van Verdrag van Bonn bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet Natuurbescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregime van nationaal beschermde soorten (zie verder bijlage 1).

Nationaal beschermde soorten (“andere soorten”)

Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregime en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht. De ‘andere’ nationale soorten staan vermeld in bijlage A en B van de wet die hoort bij artikel 3.10 en 3.11. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten (zie bijlage 4) is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Bescherming verblijfplekken

Ook verblijfplaatsen van soorten uit beide categorieën die als “vast” kunnen worden aangemerkt zijn beschermd en worden aangeduid als jaarrond beschermde verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de

Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek (zie hoofdstuk 3.3). In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Ontheffingsplicht

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. Vaak kunnen maatregelen getroffen worden zodat verbodsbepalingen niet worden overtreden, zoals de werkzaamheden uitvoeren buiten de kwetsbare periode, het aanpassen van de werkvolgorde of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd. In sommige gevallen kan er gebruik gemaakt worden van vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgelegd voor een van tevoren bepaalde categorie van gevallen. Een toegepaste vorm van vrijstelling is onder meer door het werken met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode, door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle vogelsoorten en nationaal beschermde soorten, zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving).

Beschermingsregiem soorten vogelrichtlijn §3.1 Wnb	Beschermingsregiem soorten Habitatrichtlijn §3.2 Wnb	Beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Als dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (§3.1 Wnb), of Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb) of het beschermingsregiem “Andere soorten” (nationaal beschermde soorten) (§3.3 Wnb).

Voor jaarrond beschermde verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnen vallen is respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De wet beschermt jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel

3.10 lid 1b. Bij deze categorie is, evenals bij vogels waarvan de nestelplekken niet jaarrond beschermd zijn, het verbod tot opzettelijke verstoring niet van toepassing, noch de bescherming van de functionele leefomgeving. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een zorgplicht opgenomen:

Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Toetsing

In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
- aanwezigheid van een wettelijk belang
- de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna.

3.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbidingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natura 2000-gebied

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten

behoefte van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend als er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een “lichte” beoordeling doormiddel van een Verslechteringoets. Bij significante negatieve effecten wordt de “zware” route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones

Natuur Netwerk Nederland (NNN-gebied)

Het uitgangspunt voor de bescherming van gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland is de eis dat de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet door een ingreep worden aangetast. In of in de directe nabijheid van een NNN-gebied geldt het ‘Nee, tenzij’ principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de ‘wezenlijke kenmerken of waarden’ aantasten.

Groenblauwe mantel

De provincie Noord-Brabant heeft in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2010) een keuze gemaakt voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het landelijk gebied. Voor dit doel zijn 2 robuuste structuren ingesteld; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur bestaat uit de Groenblauwe mantel en het kerngebied Groenblauw.

De Groenblauwe mantel is een buffer tussen het kerngebied Groenblauw met het agrarisch en verstedelijkt gebied. Het kerngebied Groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNN) inclusief de ecologische verbindingzones en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen. De Groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap; Vanuit de watercomponent wordt vooral ingezet op het kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen. In Artikel 6 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant worden de doelstellingen van de Groenblauwe mantel geformuleerd en de verbodsbepalingen die gelden voor de Groenblauwe mantel. Deze verbodsbepalingen verbieden activiteiten die in strijd zijn met de hiervoor aangegeven doelstellingen met betrekking tot natuurbescherming, behoudt van landschappelijke kwaliteiten, bescherming van watersystemen en behoudt van bufferfunctie met het groenblauwe kerngebied.

3.5 Bescherming houtopstanden

De Wet natuurbescherming § 4.1. Houtopstanden vervangt de voormalige Boswet, waarbij dezelfde voorwaarden grotendeels gelden. Evenals de Boswet betreft de bescherming in het algemeen houtopstanden buiten de bebouwde kom zover deze een groter oppervlak van 10 are hebben of een rij van meer dan 20 bomen betreffen, geen deel uitmaken van begroeiingen op erven of in tuinen en geen aanplant voor cultuurodoeleinden en houtwinning betreffen. Er geldt een meld- en heraanplant plicht.

3.6 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de

lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein beherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

4. ONDERZOEKSRESULTAAT

4.1 Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. van de nationale databank (NDFF), kennisdocumenten en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving, de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet-gebieden als Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN), en bijzonder provinciale beschermingszones (Groenblauwe mantel). Daarvoor is o.a. gebruik gemaakt van de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en die van de provincie Noord- Brabant. Bron van de NDFF-gegevens die in het verslag vermeld worden is: NDFF - quickscanhulp.nl; d.d. 20-6-2020 en 20-9-2020

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 12-10-2020 tussen 11.00 en 12.00 uur door dhr. J. Maassen uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek was het rond de graden 15 C, weinig wind (wk1) en half bewolkt. Een weertype dat als getypeerd kan worden als rustig herfstweer.

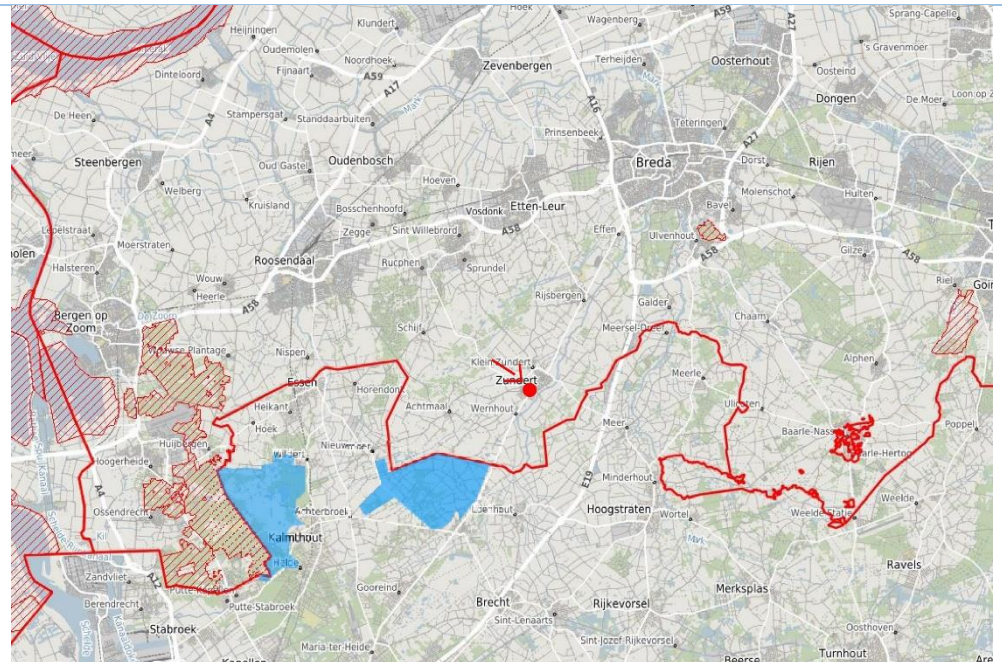
Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Ook is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Natura 2000

Fig.4 Ligging van de plangebieden ten opzichte van Nederlands Natura 2000 gebied (rood gearceerd) en Belgisch Natura 2000-gebied (blauw gemarkeerd).

Bron:
Natuurbeheerplan
provincie Noord-
Brabant

Ligging

Het dichtst nabije Natura-2000 gebied is buiten de landsgrenzen op Belgisch grondgebied gelegen en betreft *De Schietvelden noord* op een hemelsbrede afstand van 5 km zuidelijke van het plangebied. Eveneens op Belgisch grondgebied gelegen is de *Kalmhoutse Heide* op een ruimere afstand van 15 km zuidwestelijk. De dichtst nabije Nederlandse Natura-2000 is het *Ulvenhoutse Bos* aan de zuidkant van Breda op een afstand hemelsbreed van 13 km oostelijk van het plangebied. Op iets grotere afstand, variërend tussen 15-30 km westelijk van het plangebied, liggen de Natura 2000-gebieden *Brabantse Wal*, *Markiezaat* en *Oosterschelde*.

Het Natura-2000 *Brabantse Wal* en daarop aansluitend *De Kalmhoutse Heide* bevat kwetsbare en stikstofgevoelige natuur van vochtige heide en zwak gebufferde vennen. De *Markiezaat* en *Oosterschelde* bevat robuustere en meer kust gebonden natuur van moeras, natte graslanden en open water.

Wettelijk kader en beleid

Externe werking

De Wet natuurbescherming onderscheid naast een directe aantasting, de interne werking, ook een indirecte aantasting door factoren die op afstand van invloed zijn, de zgn. externe werking.

Stikstof

De 'Handreiking woningbouw en Aerius' (januari 2020) van de Rijksoverheid stelt als norm dat bij maximaal 50 laagbouwoningen, gebouwd op zandgrond en op minimaal 7 km afstand van een Natura 2000-gebied, de stikstofdepositie onder gemiddelde omstandigheden 0,00 mol/ha/jaar op Natura 2000- gebied bedraagt. Voor projecten met een stikstofdepositie van 0,00 mol/ha/jaar hoeft geen vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. In de andere gevallen op kortere afstand van een Natura 2000-gebied en/of voor

	de bouw van meer woningen waarbij de depositie mogelijk hoger is dan 0,00 mol/ha/jaar is alsnog een Aeriusberekening nodig.
Effecten- beoordeling	<i>Oppervlak</i> Het plangebied en omliggende gebied maakt geen deel uit van Natura2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake. <i>Externe werking op korte afstand</i> Alle Natura 2000 gebieden liggen op voldoende ruime afstand om geen negatieve invloeden verwacht worden van factoren met een externe werking die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. <i>Stikstof</i> De factor stikstofuitstoot is in dit geval de enige mogelijke factor die een externe werking op grotere afstand kan genereren. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofdepositie plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens sloop en de bouw gebruikt worden. Na de uitvoerende fase kan verwacht worden dat de nieuwbouw en de verkeersbewegingen die deze genereren een nieuwe bron van stikstofuitstoot is. Daar de huidige bedrijfsfunctie van het plangebied vervalt en de verwacht kan worden dat nieuwbouw naar de huidige eisen van energiezuinigheid wordt gebouwd, en mogelijk geheel gasloos of energieneutraal is, kan eerder een afname dan een toename van de uitstoot ten gevolge van de nieuwe woonfunctie verwacht worden ten opzichte van de huidige bedrijfsfunctie. De verkeersbewegingen die de woonfunctie genereert zal naar verwachting van dezelfde grootte zijn als die van de huidige bedrijfsfunctie en daartegen geheel of grotendeels wegvallen. De 'Handreiking woningbouw en Aerius' van de Rijksoverheid (zie hiervoor) staat toe dat op basis van ligging en projectomvang de uitstoot voor de gehele projectontwikkeling op 0,00 mol per jaar/per ha mag worden gesteld op Natura 2000-gebied zover dit binnen de Nederlandse grenzen ligt. Voor het meest nabije Natura 2000-gebied de Schietvelden-noord gelegen binnen de 6 km-straal op Belgisch (Vlaams) grondgebied, wordt de stikstofuitstoot door de Nederlandse overheid alleen in de gebruiksfase op 0,00 mol per ha/per jaar gesteld; in de aanlegfase wordt deze echter op 0,01 mol per ha/per jaar gesteld uitgaande van een projectontwikkeling waarbij sprake is van de bouw van maximaal 50 woningen en gelegen binnen de 6 km-straal tot Natura 2000-gebied. Voor het onderhavige project van een geringere omvang dan 50 woningen, zal de stikstofdepositie op basis van deze schatting in de grootteorde 0,002 tot 0,003 mol per jaar bedragen in de aanlegfase. Naar uitspraken van de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van Staten op 16 april 2014 en op 27 december 2017 op 27 december 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:3578) mag voor een project in Nederland voor Vlaams Natura 2000-gebied een drempelwaarde vastgesteld worden conform de Belgische/Vlaamse wetgeving. Deze staat een veel ruimere mate van stikstofdepositie toe dan de Nederlandse wetgeving. De verwachte stikstofdepositie op Belgisch Natura 2000-gebied is ver beneden de geldende drempelwaarde van 0,05 mol per ha/per jaar die voor Nederlandse wetgeving geldt en nog veel verder beneden de drempelwaarde van 36 mol per ha/per jaar die op basis van de geldende Belgische wetgeving berekend kan worden voor de Schietvelden 1*).

Conclusie

Op basis van ligging, projectgrootte en geldende wetgeving is op basis van bovenstaande analyse geen Aeries-berekening vereist en doormiddel van vervolgonderzoek geen toetsing aan de Natura 2000-wetgeving. Negatieve effecten op Natura 2000 gebieden die tot kwaliteitsverlies en overschrijding van de gestelde drempelwaarden betekenen kunnen gelet op de afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen zowel op nationaal als internationaal grondgebied uitgesloten worden.

1*) Bron: Atmosferische stikstofdepositie en Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen in Vlaanderen; 2015 uitgave Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

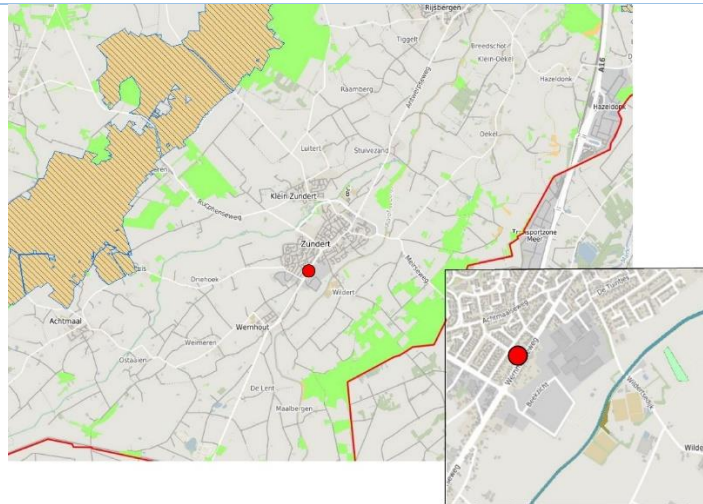
4.2.2 Provinciale beschermingszones.

NNB-gebied

Fig.5
Het plangebied is aangegeven met een rode stip.
Rechtsonder uitvergroting

Helder gekleurde gebieden:
NNN/NNB-gebied

Gearceerd gebied:
Natte natuurparel
Bron: kaartenbank Provincie Noord-Brabant

ligging**NNN-gebied**

Het dichts nabij NNB-gebied ligt op en afstand van ongeveer 0,5 km oostelijk van het plangebied en betreft de loop van de beek de Weerij waaraan het beheertype N03.01 Beek en bron en de functie van ecologische verbidingsstructuur is toegekend. Op afstanden van respectievelijk 0,5 en 0,7 km liggen langs de oostoever van de beek enkele kleine snippers NNB-gebied van respectievelijk de beheertypen N16.04 Vochtig bos met productie N14.01 Rivier en beekbegeleidend bos.

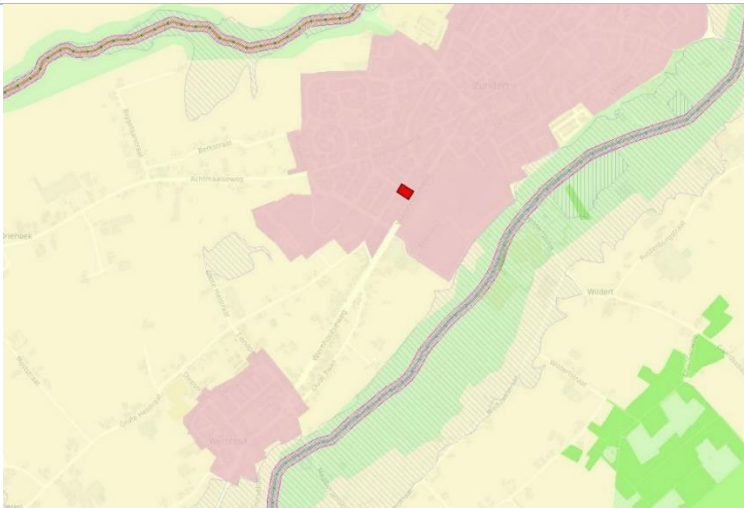
Groter aanéengesloten NNN-gebieden liggen op 2 tot 4 km westelijk en oostelijk van het plangebied. Op 4 km westelijk betreft dit de aanéengesloten gebieden de Turfvaart/ Bijloop (zuid), de Lage Maten, Oude Buisse Heide en het landgoed de Moeren. Aan dit gebied is de status van Natte natuurparel toegekend en bevat droog en vochtig bos, natte heide en zwak gebufferde waters

Toelichting

Voor NNN-gebied geldt de externe werking alleen indien sprake is van een aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken zoals die in het beheerplan zijn vastgelegd. Zover de externe werking betrekking heeft op de toevoer van stoffen door lucht en water geldt deze alleen in het kader van de Wet natuurbescherming (Natura 2000-gebied) en niet voor NNN-gebied.

NNB-gebied Beleidskader	De Verordening ruimte NB stelt in artikel 5.1.lid 7, dat als een bestemmingsplan gelegen buiten het Natuur Netwerk Brabant leidt tot een aantasting van de wezenlijke ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.
NNB-gebied effecten	Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS - gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan NNN-gebied is daarom geen sprake. De dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en liggen op voldoende afstand om negatieve effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling aantasten geheel uit te sluiten.
Conclusie	Effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied aantasten kunnen geheel uitgesloten worden. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Overige provinciale beschermingszones

Ligging	Op een afstand van 0,4 km oostelijk van het plangebied grenst de bebouwde kom van Zundert rechtstreeks aan de Groenblauwe mantel. De loop van de beek valt binnen het zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen Door het Provinciaal milieu- en waterplan 2016-2021 van de Verordening ruimte Noord-Brabant wordt het plangebied aangeduid als gelegen buiten deze structuren.
<i>Fig.6 Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de groenblauwe mantel.</i> <i>Verklaring</i> Blauwgroen: blauwgroene mantel Groen: NNB-gebied Fijne rode arcering: zoekgebied voor Behoud en herstel van watersystemen. Grove grijze arcering: waterbergingsgebied <i>Bron: Ruimtelijke Plannen provincie Noord-Brabant</i>	
Effecten- beoordeling	Het plangebied ligt buiten de nabijgelegen structuren van de Groenblauwe mantel en zoekgebied voor Behoud en herstel van watersystemen waardoor negatieve effecten die een overtreding van artikel 18 en 6 van de Verordening ruimte NB betekenen uitgesloten kunnen worden. Op basis van zijn ligging kan ook uitgesloten worden een overtreding van artikel 12 betreffende de wetgeving met betrekking tot Attentiegebied NBB.
Conclusie	Door de ligging van het plangebied buiten de speciale provinciale beschermingszones van Groenblauwe mantel, Herstel en behoud van watersystemen en Attentiegebied NNB kunnen overtredingen van artikel 18, 12 en 6 van de Verordening ruimte NB uitgesloten worden.

4.3 Soortenbescherming

4.3.1 Vaatplanten

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2 Wnb §3.3	<i>Habitatrichtlijn</i> Een viertal inheemse plantensoorten zijn strikt beschermd middels bijlage 4 van de Habitatrichtlijn. Deze vaatplanten betreffen de drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm, groenknolorchis en zomerschroeforchis. Voor bijlage 4-soorten geldt de strikte bescherming ook buiten hun prioritair aangewezen habitatgebieden. Genoemde soorten zijn te strikt gebonden aan een hoogwaardig natuurlijk milieu van water, moerassen en vochtige heide en blauwgraslanden om buiten natuurlijk gebied te verwachten. De drijvende waterweegbree is als habitatrichtlijnsoort landelijk de minst zeldzame vaatplant en komt tamelijk wijdverspreid in de provincie Noord-Brabant voor. De soort is gebonden aan een hoogwaardige zachte waterkwaliteit van beken en vennen. <i>Nationale bescherming</i> Onder de nationale bescherming vallen 76 soorten vaatplanten waarvan de meeste uiterst zeldzaam zijn. Onder deze beschermingscategorie een hoog aandeel van zeldzame akkeronkruiden die als gevolg van de intensivering van de akkerbouw vrijwel uit het agrarisch landschap verdwenen zijn. Een aantal zeer zeldzame soorten uit onderhavige beschermingscategorie groeit op stenige standplaatsen en kan op oude muren aangetroffen worden. In tegenstelling tot de voormalige Flora- en Faunawet zijn door de Wet natuurbescherming niet alle orchideeënsoorten meer beschermd. Onder de nationale bescherming vallen zo'n 8 soorten die allen in de provincie Noord-Brabant uiterst zeldzaam of uitgestorven zijn.
NDFF-gegevens	Binnen de ruimere omgeving zijn standplaatsen van de strikt beschermde soort de drijvende waterweegbree bekend. Deze soort is te strikt gebonden aan een hoogwaardig watermilieu van beken en vennen om voor het plangebied relevant te zijn.
Waarnemingen	De natuurlijke begroeiingen binnen het plangebied bestaan voornamelijk uit algemene onkruidbegroeiingen tussen bestratingsmateriaal en begroeiingen van mos op stenige bodem, vooral op lage stenen muurtjes en opstaande randstenen langs de plantsoenen. Waarnemingen betroffen o.a. paardenbloem, herderstasje, liggend vetmuur, hondsdrif, parapluutjesmos, gewoon dikkopmos, gedraaid knikmos en gewoon purpersteeltje.
Effecten beoordeling	<i>Conclusie</i> De begroeiing is van een te algemeen en te gecultiveerd soort om bijzondere botanische waarden te verwachten. De plantsoenen worden op dusdanig wijze onderhouden dat natuurlijke begroeiingen zich niet kunnen ontwikkelen. Er zijn geen muren aanwezig die geschikt zijn om bijzondere muurflora een standplaats te bieden. Natuurlijke en duurzame standplaatsen van beschermde plantensoorten en van andere soorten die enige botanische waarden vertegenwoordigen, kunnen ook grotendeels uitgesloten worden door de ligging binnen stedelijk gebied. Negatieve effecten op beschermde plantensoorten en hun groeiplekken worden niet verwacht.

4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)

Voorkomen en bescherming	
Habitatrichtlijn Wnb§3.2	<i>Habitatrichtlijn</i> Onder de Europese bescherming van de Habitatrichtlijn vallen een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel bever, otter, noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. De groep van vleermuizen wordt in een apart hoofdstuk behandeld. De bever is een soort die vanuit het rivierengebied steeds verder via de beekdalen zuidwaarts in Brabant oprukt. Ook van de otter vertoont een soortgelijk verspreidingspatroon, maar is alsnog veel zeldzamer. Uitgezonderd van vleermuizen ligt het plangebied in het algemeen te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van soorten waarvoor het strikte beschermingsregime van de Habitatrichtlijn geldt om deze te verwachten.
Nationaal beschermd ('andere soorten') Wnb §3.3	<i>Nationaal bescherming zonder vrijstelling</i> Op basis van ligging binnen verstedelijkt gebied kunnen in de nabijheid van het plangebied uitsluitend een aantal soorten uit het middelzware beschermingsregime verwacht worden die in hogere mate als cultuurvolger gelden. Dit betreft in de eerste instantie marterachtigen als steenmarter en kleine marterachtigen als wezel en bunzing. Ook de Eekhoorn kan tot binnen stedelijk gebied uitzwerven indien er voldoende verplaatsingsmogelijkheden en voedselaanbod is. De bescherming zonder vrijstelling van kleine marterachtigen, als wezel, bunzing en hermelijn geldt alleen de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland. Deze soorten komen vrij algemeen voor en zijn moeilijk vast te stellen. Kleine marterachtigen verplaatsen zich vooral via lijnvormige landschapselementen zoals houtwallen en greppels. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, holle bomen, houtwallen, takkenrillen of stapels stenen of puin. Voor de bunzing is water in de nabijheid van belang. Kleine marterachtigen zijn moeilijk vast te stellen op basis van een kort en éénmalig veldbezoek. De steenmarter is een soort van steenachtige biotopen en schuilplaatsen. De soort komt met name voor aan de rand van dorpen en steden, maar is ook te vinden nabij boerderijen en kleinschalige cultuurlandschappen. De steenmarter vindt vaste verblijfplaatsen in oude schuurtjes met weinig menselijke activiteit of woningen met toegankelijke zolder-, en of kruipruimten. De steenmarter laat gewoonlijk duidelijke sporen na als uitwerpselen, prooiresten, stank en krabsporen. De voorkeurshabitat voor eekhoorn bestaat uit gemengde bossen, bosrijke tuinen, parken en houtwallen, daar waar voedselmogelijkheden voorhanden zijn. <i>Nationale bescherming met vrijstelling</i> Een nationale bescherming met vrijstelling geldt voor een aantal algemene zoogdieren die in de meeste gevallen als uitgesproken cultuurvolger gelden. Uit deze beschermingscategorie kunnen in het bijzonder binnen de bebouwde omgeving egel, bosmuis en huisspitsmuis verwacht worden. De egel zal zich

	voornamelijk op terreindelen waar voldoende dekking door begroeiing is ophouden. Grotere soorten als ree, haas en vos zullen verstedelijkt gebied vermijden of worden voornamelijk aan de randen daarvan aangetroffen. Voor al deze soorten is slechts de zorgplicht van toepassing, d.w.z. dat onnodig doden of verwonden vermeden dient te worden.
--	--

Effectenbeoordeling	
Bronnen onderzoek	<i>Habitatrichtlijn</i> De eerste Habitatrichtlijnsoort (bever) buiten vleermuizen wordt door de NDFF-gegevens pas binnen de 5 -10 km vermeldt. <i>Overige soorten</i> Uit het middelzware beschermingsregiem van andere soorten waarvoor geen vrijstelling geldt kunnen op basis van verspreidingsgegevens voornamelijk eekhoorn en bunzing nabij het plangebied verwacht worden.
Waarneming	Er werden geen waarnemingen van zoogdieren gedaan.
Effecten	<i>Habitatrichtlijn</i> Op basis van de bekende verspreidingsgegevens, ligging binnen stedelijk gebied en ontbreken van de specifieke habitatvereisten kunnen alle habitatrichtlijnsoorten voor het plangebied geheel uitgesloten worden. <i>Andere soorten</i> Op basis van de verspreidingsgegevens, habitatgebruik en ligging binnen stedelijk gebied kunnen binnen de omgeving van het plangebied alleen eekhoorn en bunzing met enige kans verwacht worden uit de categorie van 'Andere soorten' waarvoor geen vrijstelling geldt. De steenmarter kan nooit geheel uitgesloten worden daar het verspreidingsbeeld tamelijk onvoorspelbaar is. De bebouwing is binnenpands tot aan zolderruimten ingericht als kantoor en tot in alle uithoeken gecontroleerd en ordelijk onderhouden. Er is een kleine lege kelderruimte aanwezig die van buiten geheel ontoegankelijk is. Tijdens een inspectie van het gebouw werden in deze kelderruimte en elders in de bebouwing geen sporen aangetroffen die wijzen op verblijf van marterachtigen en andere fauna. De bebouwing werd hiervoor door zijn inrichting en gebruik als geheel ongeschikt beoordeeld. Het ordelijke terrein rond de bebouwing biedt eveneens geen geschikte verblijfsmogelijkheden. Ook het aantreffen van de eekhoorn op het terrein werd als bijzonder klein beoordeeld. De begroeiingen, en vooral de dichte wintergroene hulststruiken, werden op nesten gecontroleerd. Deze werden niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Van soorten waarvoor een vrijstelling geldt dient in het bijzonder rekening gehouden met de egel. De dichte bodem bedekkende wintergroene plantsoenaanplant biedt goede schuil- en overwinteringsmogelijkheden voor deze soort en andere bodembewonende soorten (bosmuis, rosse woelmuis). Met het oog op overwinterende of anderszins verblijvende egels dient zorgvuldig te werk gegaan bij het verwijderen van groen. Bij voorkeur dient dit buiten de kwetsbare periode (overwinterings- en voortplantingsperiode) van de egel plaats te vinden.

Conclusie	Negatieve effecten op verblijfplekken van beschermde landgebonden zoogdiersoorten waarvoor geen vrijstelling geldt worden binnen de invloedssfeer van de ingrepen niet verwacht, noch aantasting van beschermd functioneel leefgebied voor de instandhouding van jaarrond beschermde verblijfplekken. Kleine beschermde zoogdieren waarvoor een vrijstelling en alleen de zorgplicht geldt, als bosmuis, woelmuizen en egel kunnen nooit geheel uitgesloten worden. Voor deze soorten en in het bijzonder met het oog op verblijf van egels, dient de zorgplicht in acht worden genomen.
------------------	--

4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)

Bescherming en voorkomen	
Bescherming Wnb § 3.2	Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft ook de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". <i>Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.</i> <i>Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.</i>
Voorkomen en verspreiding	Op basis van landschapkenmerken worden binnen de directe omgeving vooral soorten van het open en half besloten landschap die in enige mate als cultuurvolger gelden verwacht worden. De betreft in de eerste instantie de gewone dwergvleermuis; de meest algemene vleermuis in Nederland die vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving voorkomt en voornamelijk in of aan bebouwing verblijft. De laatvlieger is eveneens voor zijn verblijf geheel afhankelijk van verbouwing en na de gewone dwergvleermuis de meest algemene vleermuissoort in Nederland. In tegenstelling tot de gewone dwergvleermuis is de laatvlieger meer een soort van het open veld. Een andere algemene soort die ook veel boven open terrein foeragerend kan worden aangetroffen en met grote zekerheid binnen landschappelijke omgeving verwacht kan worden, is de boom bewonende rosse vleermuis. Deze soort is voor zijn verblijfplekken afhankelijk van oude bomen van lanen, bossen en stadsparken.

Effectenbeoordeling	
Bronnen onderzoek	Op basis van de NDFF-gegevens kunnen binnen de bebouwde kom van Zundert gewone dwergvleermuis en laatvlieger verwacht worden. Binnen een grotere straal rond de bebouwde kom worden de watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en als zeldzamere soorten franjestaart, meervleermuis, grijze grootoorvleermuis door de geraadpleegde NDFF-gegevens vermeld. Gelet op het brede landschapsgebruik van vleermuizen zijn deze gegevens voor de meest algemene soorten ook relevant voor de omgeving van het plangebied.
Toelichting	<i>Tijdens de veldbezoeken wordt onderzoek gedaan naar verblijfplekken, verblijfssporen en verblijfsmogelijkheden in en aan bebouwing en bomen. Vleermuisverblijfplaatsen in bebouwing kunnen in het algemeen aangetroffen worden onder dakpannen, tussen dakbeschot, boeiboorden, onder gevelbekleding, in spleten en kieren in muren of in de spouw door open stootvoegen. In bomen kan verblijf gevonden in holtes, gaten en diepe spleten en achter loshangende schors. Tijdens inspecties op zicht worden zelden verblijvende vleermuizen aangetroffen. Ook sporen die wijzen op vleermuizenverblijf zijn meestal schaars. De verblijfplekken worden meestal ontdekt op basis van het gedrag van vleermuizen na het verlaten van de verblijfplek. Hiervoor is uitgebreider onderzoek nodig tijdens de uren dat vleermuizen actief zijn en over een langere periode binnen de jaarlijkse actieve seizoenen. Tijdens het veldonderzoek worden daarom in de eerste instantie een inschatting gemaakt van de verwachtingskans op basis van de aanwezige verblijfsmogelijkheden.</i>
Waarnemingen	Waarnemingen Het onderzoek vond plaats op een tijd van de dag waarop vleermuizen niet actief zijn. Tijdens het veldbezoek kon daarom alleen onderzoek gedaan naar verblijvende vleermuizen, verblijfssporen, verblijfsmogelijkheden en naar de algehele gebiedsgeschiktheid voor vleermuizen. Er werden geen verblijvende vleermuizen geconstateerd, noch duidelijke verblijfssporen.
Verblijfplekken	De bebouwing die voor sloop in aanmerking komt werd onderzocht op verblijfsmogelijkheden en daarvoor als geschikt beoordeeld. Hierbij werd het volgende geconstateerd. -Het hoofdgebouw bevat aan de kopgevels brede stootvoegen die ook voor grotere soorten goede toegangsmogelijkheden tot de spouwruidten bieden. - De bekisting van de dakgoten rond het gehele complexen toont op veel plekken rottingsgaten en spleten tussen de aansluitende onderdelen die vleermuizen toegang geven tot verblijfuidten binnen de bekisting. -Bij het hoofdgebouw is onder de nok van het dak een loze ruimte tussen dakbeschot en zolderplafond aanwezig, waarvan zonder nader onderzoek niet uitgesloten kan worden dat deze toegankelijk is voor vleermuizen. - Op verschillende plekken, en in het bijzonder bij de voorgevel boven de entree van het achterste gebouw zijn goede toegangsmogelijkheden tot onder de dakpannen aanwezig. -De overhangende dakpannen aan de kopgevels zijn minder geschikt daar deze iets te strak aansluiten op het onderliggend de plankwerk. Vleermuizen eisen meestal een ruwere ondergrond om op aan te landen dan het onderliggend plankwerk biedt. -De kleine kelder van het gebouw is onderzocht op winterverblijf en winterverblijfsmogelijkheden. Er werden geen sporen gevonden die wijzen op verblijf van vleermuizen en geen toegangsmogelijkheden tot de kelder

	geconstateerd. De enige verbinding met de buitenomgeving is een ventilatiekanaal dat ongeschikt is om vleermuizen toegang te geven. -De rest van de binnenruimte is door zijn inrichting en gebruik geheel ongeschikt om verblijfplekken van vleermuizen te verwachten. Samenvattend kan gesteld worden dat de planlocatie goede zomerverblijfmogelijkheden onder dakpannen en binnen de betimmering van de regengoten biedt. Er zijn spouwruimten en mogelijk een loze ruimte onder nok van het dak van het hoofdgebouw die winterverblijfmogelijkheden kunnen bieden.
leefgebied	Het groen binnen en rond het plangebied zal zeker foerageergelegenheid bieden, maar kan op basis van het geringe oppervlak niet als essentieel foerageergebied beoordeeld worden. Ten gevolge van de voorgenomen ingrepen wordt daarom geen aantasting van essentieel foerageergebied verwacht, nog aantasting van groenstructuren die van belang zijn als trek en foerageerroute. Een nieuwe groene inrichting kan al snel het verlies van foerageergebied compenseren.
Conclusie	<i>Verblijfplekken</i> Tijdens het veldbezoek werden geen vaste verblijfplekken van vleermuizen geconstateerd. Wel werden geschikte verblijfsmogelijkheden geconstateerd. Negatieve effecten op zomerverblijfplekken en mogelijk winterverblijfplekken kunnen ten gevolge van de voorgenomen ingrepen niet uitgesloten worden. Om aanwezigheid van verblijfplekken vast te stellen, voor het eventueel nemen van de juiste mitigatiemaatregelen en om de noodzaak van een ontheffingsaanvraag te beoordelen is nader onderzoek nodig. Dit onderzoek dient jaarrond uitgevoerd te worden op basis van de richtlijnen van het Protocol vleermuizen 2017 van het Netwerk Groene Bureaus. <i>Foerageergebied</i> Op basis van het oppervlak wordt het plangebied van een beperkt betekenis geacht als foerageergebied van vleermuizen. Er vinden geen ingrepen plaats aan groenstructuren die van betekenis kunnen zijn als trek- en foerageerroute. Een nieuwe groene inrichting kan het verlies van foerageergebied gemakkelijk compenseren.

Gaten in bekisting

Stootvoegen in oostelijk kopgevel van hoofdgebouw

Voorgevel van achterste gebouw met geschikte invliegmogelijkheden voor gierzwaluw en vleermuizen

4.3.4 Vogels

Bescherming	
Toelichting	Alle vogels zijn Europees beschermd door middel van de Vogelrichtlijn . In de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd (zie overzicht hieronder). Voor een verdere toelichting zie bijlage2.
Beschermings-categorieën.	Soorten uit categorieën 1, 2, 3 en 4 (een ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk is. <i>Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.</i> <i>Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw.</i> Soorten uit de categorie 5, jaarrond bescherming verblijfplekken optioneel <i>Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.</i> Overige soorten: verblijfplekken alleen beschermd indien sprake is van een daadwerkelijk broedgeval <i>Soorten: overige soorten</i>
Voorkomen en verspreiding	
Categorie 1, 2, 3 en 4 Wnb §3.1	Verblijfplekken in gebouwen Uit deze zwaarste beschermingscategorie worden binnen de verstedelijkte omgeving dicht nabij het buitengebied en een aantal soorten verwacht worden die als uitgesproken cultuurvolgers gelden en voor hun verblijfsmogelijkheden geheel afhankelijk van bebouwing zijn. Dit betreffen huismus, gierzwaluw, slechtvalk, kerkuil en steenuil. Uitgezonderd van de gierzwaluw en slechtvalk zullen deze soorten het grote oppervlak aan landbouwgronden vermijden en zich verplaatsen en voedsel zoeken binnen de bebouwde linten en langs groenstructuren. De gierzwaluw broedt vooral in meer verstedelijk gebied op plekken als onder dakpannen en in holten en nissen in of aan de bebouwing. De slechtvalk broedt uitsluitend in hoge bebouwing of op andere hoge objecten die door mensenhanden gebouwd zijn. De gele kwikstaart broedt vaak in holen in steile oeverwanden van beken en andere waters, maar kan ook naar bebouwing aan de waterkant uitwijken. Verblijfplekken voornamelijk in bomen Onder de zware beschermingscategorie vallen ook een aantal roofvogels die nesten onderhouden in bomen. De nestplekken kunnen holten in bomen

	betreffen, zelfgemaakte nesten in bomen en grote nesten in bomen van andere vogels. Veel van deze soorten zijn gebonden aan bossen en bosranden of foerageren boven het open veld. Soorten als buizerd, havik, wespandief, boomvalk, sperwer en ransuil vallen binnen deze categorie. Andere soorten anders dan roofvogels uit deze beschermingscategorie zijn roek en ooievaar. De roek is een koloniebroeder en de ooievaar wijkt ook uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen.
Categorie 5 Wnb §3.1	De strikte bescherming van nestelplekken van soorten uit de deze categorie geldt alleen als er zwaarwegende ecologische omstandigheden daartoe aanleiding geven. In het algemeen geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid. De bescherming houdt verband met de schaarste van het type nestgelegenheid. Veel van deze soorten zoeken nestgelegenheid op beschutte plekken in holten, holen en kieren. De jaarronde bescherming geldt alleen als de populatie sterk onder druk staat. Boerenwaluw en huiswaluw worden vaak als koloniebroeders aangetroffen op boerenerven en onderhouden vaste verblijfplekken waar ze jaarlijks weer naar terugkeren. De meeste soorten uit deze middelzware beschermingscategorie onderhoudt in principe geen vaste nestelplekken, zoals een aantal algemene tuin en stadsvogels, maar keren wel vaak tot dezelfde plek of locatie terug.
Overig Wnb §3.1	Voor de groep uit de laagste beschermingscategorie geldt de bescherming van de nesten en broedplekken in alle gevallen uitsluitend als daadwerkelijk sprake is van een broedgeval. Hiervoor is artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 van toepassing. Verbod van opzettelijke verstoring is bij ingang Wnb niet (meer) van toepassing voor deze categorie.

Effectenbeoordeling	
Bronnen onderzoek	<i>Categorie 1,2,3 en 4</i> De NDFF-gegevens melden uit deze beschermingscategorie als soorten die relevant voor het plangebied kunnen zijn gierwaluw, huismus en sperwer binnen een korte straal van 0-5 km rond het plangebied. Andere soorten als grote gele kwikstaart, roek en ooievaar die ook op korte afstand van het plangebied verwacht kunnen worden, zijn weinig relevant voor het plangebied.
Waarnemingen	In het groen rond de bebouwing, dat door zijn soortensamenstelling bijzonder aantrekkelijk is voor vogels, werd tijdens het veldbezoek een druk vogelleven geconstateerd. Waarnemingen betroffen een aantal algemene tuinvogels als merel, koolmees, pimpelmees, roodborst en houtduif. Een groepje kauwen gebruikte de daken als rustplek. Verwacht wordt dat kauwen broeden in de schoorsteen van het achterste gebouw.
Effecten	<i>Jaarrond beschermde verblijfplekken in gebouwen (cat. 1,2,3 en 4)</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan die wijzen op aanwezigheid van huismussen binnen het plangebied en in de directe omgeving. De dakranden zijn afgespeurd op uitstekende strootjes en mestsporen die wijzen op aanwezigheid van huismussen. Echter deze werden niet waargenomen en worden ook niet verwacht; onder de buitenste

dakpannen zijn overal schotten aangebracht zodat er geen mussen of andere vogels onder dakpannen kunnen schuilen of nestelen. Een broedpopulatie van huismussen kan voor het plangebied geheel uitgesloten worden. Het plangebied ligt binnen een verstedelijkte omgeving zonder agrarische landschapselementen die weinig geschikt is om steenuil en kerkuil te verwachten, hoewel deze soorten op relatief korte afstand van het plangebied langs de randen van de bebouwde kom verwacht kunnen worden. De bebouwing is door zijn gebruik, inrichting en ontoegankelijkheid geheel ongeschikt om verblijf aan uilen te bieden. Er werden nergens sporen geconstateerd die wijzen op aanwezigheid van uilen binnen de bebouwing of in het groen buiten de bebouwing. De enige soort uit deze beschermingscategorie waarvan nestelplekken niet geheel uitgesloten kan worden is de gierzwaluw. Er zijn op verschillende plekken geschikte invliegmogelijkheden tot in de bekisting van de regengoot en tot onder dakpannen. Vooral de gevel boven de entree van het achterste gebouw met beschadigde dakpannen langs de dakranden, gaten in het aansluitende houtwerk en spleten tussen het houtwerk en muur, toont geschikte aanvlieg- en verblijfsmogelijkheden voor zowel vleermuizen als gierzwaluwen.

Jaarrond beschermde verblijfplekken in bomen (cat. 1,2,3 en 4)

Het plangebied ligt, afgezien van de sperwer, buiten het habitatgebied van de roofvogels die in nesten of holten in bomen broeden. Binnen de invloedssfeer van de ingrepen ontbreken hoge of oude bomen die geschikt zijn om nestgelegenheid aan roofvogels te bieden. De enige roofvogelsoort die met enig kans verwacht kan worden is de sperwer. Deze soort broedt ook in dicht struikgewas van tuinen e.d. en jaagt in de bebouwde omgeving. De hoge en dichte hulststruiken die in de plantsoenen aangeplant staan zijn in het bijzonder geschikt om deze soort verstoringvrije nestgelegenheid te bieden. De struiken konden goed onderzocht worden en er werden geen aanwijzingen gevonden dat deze als nestelplek voor de sperwer fungeren.

De ooievaar broedt in hogere objecten dan dat er binnen het plangebied aanwezig zijn. Mede door zijn zichtbaarheid kan deze soort uitgesloten worden. Hetzelfde geldt voor de roek, deze broedt in kolonies in bomen. De grote gele kwikstaart is te specifiek gebonden aan stromend water van beken e.d. om nabij het plangebied te verwachten.

-Jaarronde bescherming verblijfplek optioneel (cat.5)

Voor soorten uit deze categorie die verwacht kunnen worden is geen specifieke nestelgelegenheid als holle bomen e.d. binnen het plangebied aanwezig. Voor deze beschermingscategorie geldt alsnog dat er geen ecologische omstandigheden zijn om nesten van deze soorten een jaarrond beschermde status te geven. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het verwijderen van groen en slopen van bebouwing.

Overig

Voor algemene tuinvogels is veel nestgelegenheid aanwezig binnen het opgaand siergroen rond de woning. Vooral de vele wintergroene struiken bieden goede nestgelegenheid. Bij de sloop van de bebouwing dient in het bijzonder rekening gehouden te worden met nestelende kauwen in de schoorsteen van het achterste gebouw. Om een overtreding van artikel Wnb

	artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient daarom het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het verwijderen van groen en slopen van bebouwing.
Conclusie	<i>Jaarrond beschermde verblijfplekken</i> Binnen de invloedssfeer het plangebied werden tijdens het veldbezoek geen nesten of andere verblijfplekken die als jaarrond beschermd kunnen worden aangemerkt van vogels uit de strikte beschermingscategorie. Uitgezonderd verblijfplekken van gierzwaluwen kunnen deze geheel uitgesloten worden. Voor gierzwaluwen zijn verschillende geschikte invliegplekken tot in de betimmering van de dakgoot en onder de dakpannen. Om deze vast te stellen of geheel uit te sluiten is nader onderzoek nodig in de broedtijd van gierzwaluwen in de periode van 1 mei tot 1 juli. Dit onderzoek dient uitgevoerd worden naar het protocol dat door het Netwerk groene Bureau is opgesteld. <i>Algemeen</i> Bij de uitvoerende werkzaamheden dient het broedseizoen in acht worden genomen bij sloop van de bebouwing en ingrepen in het groen om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen. Zie verder hoofdstuk 6.1.

4.3.5 Reptielen

Bescherming en voorkomen Wnb § 3.2 Wnb § 3.3.	De enige habitatrichtlijnsoort onder de reptielen waarvan verspreid binnen Noord-Brabant natuurlijke populaties voorkomen is de gladde slang. Deze zeldzame soort komt binnen hoogwaardig natuurgebied van hoogveen, heide en bos voor en telt binnen Brabant een viertal kernpopulaties die verspreid deels in het oosten van Noord-Brabant, en deels in het westen van de provincie liggen. Een van die kernpopulaties komt voor in de aaneengesloten gebieden de Lage Maten, Oude Buisse Heide en het landgoed De Moeren op slechts enkele kilometers afstand westelijk van het plangebied. De gladde slang is een soort die en strikte binding kent met heide, heideachtig terrein, hoogveen en met als randbiotoop open of jonge bossen. De enige reptielen die in Brabant met een meer regelmatige frequentie voorkomen zijn de levendbarende hagedis en hazelworm. Deze soorten vallen onder het middelzware beschermingsregime van 'andere soorten' waarvoor de provincie Noord-Brabant geen vrijstelling verleent. De levendbarende hagedis is een tamelijk algemene soort van heide en heideachtig terrein. De hazelworm is binnen Brabant een tamelijk zeldzame soort en komt binnen een zeer beperkt verspreidingsbeeld voor. De soort is gebonden aan heideterrein en bosgebied met een structuurrijke onderbegroeiing. Waarneming van genoemde soorten binnen de provincie Noord-Brabant op agrarisch terrein zijn van een uiterste incidentele aard.
Effecten beoordeling	<i>NDFF-gegevens</i> De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 -5 km-straal rond het plangebied de gladde slang en levendbarende hagedis.

	<i>Waarnemingen</i> Het plangebied werd tijdens het veldbezoek door het ontbreken van geschikte begroeiingsstructuren en ligging als geheel ongeschikt beoordeeld om reptielen te verwachten. <i>Effecten en geschiktheid</i> De NDFF-gegevens hebben zeer waarschijnlijk betrekking hebben op heide- en bosgebieden van het landgoed de Moeren en de Oude Buisse Heide op enkele km's westelijk van het plangebied Landschappelijk gezien is het plangebied door zijn ligging binnen verstedelijkt gebied te geïsoleerd gelegen van de nabije habitatgebieden van de levendbarende hagedis en gladde slang om deze met enige kans te verwachten. Buiten deze habitatgebieden is de kans bijzonder klein om deze soorten aan te treffen. Het terreintype met grotendeels stenen bodems en zonder natuurlijke begroeiingsstructuren dat de stedelijk omgeving van het plangebied biedt, is geheel ongeschikt als habitat voor alle reptielen die met enige kans binnen de omgeving verwacht kunnen worden. Reptielen en negatieve effecten op hun leefgebied kunnen daarom geheel uitgesloten worden. <i>Conclusie</i> Aanwezigheid van reptielen en negatieve effecten op hun leefgebied kunnen geheel uitgesloten worden voor ingrepen binnen het plangebied.
--	---

4.3.6 Amfibieën

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2 en §3.3	<i>Habitatrichtlijn</i> Voor de meeste strikt beschermde amfibieën die binnen een zekere frequentie binnen een natuurlijk verspreidingspatroon in de provincie Noord-Brabant voorkomen, als heikikker, poelkikker en rugstreeppad en kamsalamander geldt dat dat deze een tamelijk strikte binding hebben met hoogwaardig natuurgebied van heide, heideachtig terrein, stuifzanden, natuurlijke graslanden en een kwalitatief hoogwaardig watermilieu. Theoretisch gezien geldt de binding aan natuurgebied minder voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een meer mobiele soort van minder stabiele watermilieus die landelijk op veel plekken in agrarisch gebied en tot binnen stedelijk gebied voorkomt. Binnen Brabant is de soort betrekkelijk zeldzaam en wordt de buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden veel minder vaak aangetroffen dan elders in het land. De soort is in het algemeen een kolonisor op allerlei braakliggend terrein en plant zich daar veelal voort in ondiepe tijdelijke plassen. <i>Nationaal beschermd (zonder vrijstelling)</i> De enige nationaal beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt die binnen de provincie Noord-Brabant vrij algemeen voorkomen zijn de vinpootsalamander en alpenwatersalamander. De vinpootsalamander is te specifiek gebonden aan heidevennen om buiten natuurgebied te verwachten. De alpenwatersalamander is minder kieskeurig en is in de eerste instantie een soort van bosvijvers. <i>Nationaal beschermd (vrijstelling)</i>
---	---

	Voor een vijftal soorten beschermde amfibiesoorten die landelijk zeer algemeen voorkomen geldt een vrijstelling. Deze soorten betreffen de kleine watersalamander, bruine kikker, twee soorten groene kikkers (bastaardkikker en meerkikker) en de gewone pad. De meerkikker komt algemeen in het westelijk deel van het land voor en is in het oosten zeldzaam. Voor deze soorten geldt alleen de zorgplicht.
Bronnen onderzoek	De NDFF-gegevens vermelden dicht bij het plangebied als enige amfibiesoort waarvoor geen vrijstelling geldt de alpenwatersalamander. Pas binnen de 1-5 km-straal worden poelkikker en heikikker vermeld, waarvoor de strikte bescherming geldt. De kamsalamander wordt binnen de 5-10 km vermeld en de rugstreeppad wordt pas binnen de 10-25 km-straal.
Waarnemingen	Er werden geen waarnemingen uit deze categorie gedaan.
Effecten beoordeling	In meer algemene zin is de landschappelijke geïsoleerde ligging binnen de stedelijke omgeving van de bekende habitatgebieden binnen heide- en heideachtig terrein, een factor om amfibiesoorten waarvoor een strikte bescherming of alleen geen vrijstelling geldt voor het plangebied uit te sluiten. In meer directe zin toont het plangebied met zijn stenen bodems, gecultiveerd groen en afwezigheid van voortplantingswaters een grote ongeschiktheid om amfibieën te verwachten. Zover dit het geval is zal het hooguit een aantal algemene en opportunistische soorten betreffen die verder van het water afzwerven, als gewone pad en bruine kikker. Voor deze soorten geldt een vrijstelling en dient uitsluitend Wnb §1.3 art 1.11 inzake de zorgplicht in acht worden genomen. In het kader van de vereiste zorgplicht dienen voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen te worden om amfibieën niet te doden of te verwonden. Bijvoorbeeld bij het verwijderen van het bodem bedekkend groen waaronder schuilgelegenheid kan worden gevonden.
Conclusie	Negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen herontwikkeling op beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt en hun leefgebied worden niet verwacht. Wel dient bij het aantreffen van een aantal beschermde amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt de zorgplicht in acht worden genomen.

4.3.7 Vissen

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2 en §3.3	Bescherming Onder de habitatrichtlijn vallen een aantal zoutwatervissen die vanzelfsprekend voor het plangebied uitgesloten kunnen worden. Onder de nationale bescherming vallen een aantal vissen die aan een hoogwaardig beekmilieu gebonden zijn als beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal en beekdonderpad. De elrits en gestippelde alver zijn zeldzame vissoorten die alleen nog in enkele beken in Zuid-Limburg voorkomen. De grote modderkruiper is een soort van sloten en waters met een modderbodem en komt vooral voor binnen laagveengebieden en het rivierengebied voor. De Brabantse verspreiding ligt vooral in de invloedsfeer van de grote rivieren.
--	---

Effecten beoordeling	<i>Effecten</i> Open water ontbreekt geheel binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan. Deze soortgroep daarom niet relevant in het kader van deze beoordeling.
Conclusie	Wegens het ontbreken van een geschikt watermilieu kunnen negatieve effecten op beschermde vissoorten en hun leefgebied geheel uitgesloten worden.

4.3.8 Libellen en vlinders

Bescherming en Voorkomen Wnb §3.2 Wnb §3.3	<i>Habitatrichtlijn</i> Onder de Europese bescherming van de habitatrichtlijn vallen 7 soorten dagvlinders en 8 soorten libellen. Genoemde soorten zijn allen zeldzaam en gebonden aan hoogwaardige milieus van heide, vennen, beken, moerassen en rivieren. Voor de provincie Noord-Brabant zijn de drie witsnuitlibellen, sierlijke, oostelijke en gevlekte witsnuitlibel, van bijzondere belang. Witsnuitlibellen zijn specifiek gebonden zijn aan het zwak gebufferd watermilieu van vennen en andere kleine waters. Op basis van hun zeldzaamheid, verspreidingsbeeld en specifieke habitatvereisten kunnen deze soorten buiten hun natuurlijke biotopen, die voornamelijk in natuurgebieden gelegen zijn, grotendeels uitgesloten worden. <i>Nationale bescherming</i> Onder de nationale bescherming zonder vrijstelling vallen 20 soorten dagvlinders en 7 libelsoorten. De meeste soorten zijn dusdanig zeldzaam en/of stellen een dusdanige specifieke biotoopeisen dat de verwachtingskans om deze soorten binnen verstedelijkt en agrarisch gebied aan te treffen bijzonder klein is.
Bronnen onderzoek	Voor de directe omgeving rond de bebouwde kom van Zundert melden de NDFF-gegevens geen beschermde soorten uit deze categorie. Op een grotere afstand, binnen de 1-5 km straal, wordt de bosbeekjuffer vermeld. Deze soort is te specifiek gebonden aan een beekmilieu om binnen het plangebied te verwachten.
Waarnemingen	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar en onder weersomstandigheden die nog weinig optimaal geschikt waren voor waarneming van libellen en vlinders. Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan.
Effecten beoordeling	De hierboven genoemde soorten die door de NDFF-gegevens worden vermeld zijn te zeer gebonden specifieke milieus van zwak gebufferde waters, stromend water en vochtige bossen om anders dan op incidentele basis binnen en nabij het plangebied te verwachten. Hooguit kunnen een aantal zeer algemene dagvlindersoorten verwacht worden die veelvuldig in tuinen foerageren als de verschillende koolwitjes, bont zandoogje en boomblauwtje. Het grondoppervlak waar het plangebied uit bestaat bevat geen enkel element dat van belang kan zijn voor libellen. Hooguit kunnen uit deze groep een aantal algemene en mobiele soorten, als paardenbijter en de verschillende heidelibellen, verwacht worden die ver buiten hun voortplantingswaters jagen.

Conclusie	Gelet op hun zeldzaamheid en binding aan specifiek habitatgebied kunnen beschermde libel- en vlindersoorten voor het plangebied geheel uitgesloten worden. Het plangebied biedt uitsluitend leefgebied voor algemene vlinder- en (zwervende) libelsoorten.
------------------	--

4.3.9 Overige ongewervelden

Bescherming en voorkomen Wnb §3.2	<i>Habitatrichtlijn</i> Uit de overige groepen van ongewervelden die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn vallen 2 soorten weekdieren, 5 keversoorten en 1 nachtvlindersoort. Van de twee weekdieren is De Bataafse stroommossel vrijwel uitgestorven. De andere soort, het waterslakje de platte schijfhoorn, komt verspreid voor in de Utrechtse en Zuid-Hollandse laagveengebieden en in delen van Friesland. Binnen de zuidelijke provincie zijn de vindplaatsen uiterst schaars. Van de 5 keversoorten zijn twee soorten waterroofkevers; de andere 3 soorten betreffen keversoorten die specifiek gebonden zijn aan oude bossen of vrijstaande oude bomen met veel dood hout. De binding met dood hout, dat in de Nederlandse intensief onderhouden bossen meestal snel geruimd wordt, maakt deze soorten kwetsbaar en is de reden van de bescherming. Van genoemde keversoorten ligt het landelijk verspreidingsgebied van de vermiljoenkever uitsluitend in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Limburg. De kever heeft een voorkeur voor vochtige bossen. De teunisbloempijlstaart is een warmte minnende soort nachtvlinder die voor zijn voedsel en voortplanting afhankelijk is van ruderaal- en pioniersvegetaties.
Wnb §3.3	<i>Nationale bescherming</i> Onder de nationale bescherming vallen één keversoort, het vliegend hert en de enige inlandse rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. De Europese rivierkreeft is landelijk vrijwel uitgestorven. Het vliegend hert is specifiek gebonden aan oude eikenbossen met dood hout in verschillende rottingsstadia. Dit bostype ontbreekt in de nabijheid van het plangebied.
Bronnen onderzoek	Op korte afstand van het plangebied melden de NDFF-gegevens geen waarnemingen.
Waarnemingen	Er werden geen waarnemingen uit deze categorie gedaan.
Effecten beoordeling	Voor beschermde ongewervelden zoals beschermde kevers, kreeften of slakken ontbreken binnen het plangebied de condities en specifieke biotopen geheel om deze te verwachten. Een soort als de teunisbloempijlstaartvlinder die verspreid in Noord-Brabant wordt waargenomen, kan hooguit op een incidentele wijze verwacht worden. De kruidrijk ruderaal begroeiingen met veel teunisbloem waarbinnen de soort zich voortplant ontbreken binnen en nabij het plangebied. Het plangebied is daarom van geen betekenis als habitatgebied voor deze soort.
Conclusie	Op basis van hun zeldzaam en hun specifieke habitatvereisten kunnen negatieve effecten op soorten uit deze groep geheel uitgesloten worden.

4.4. Bescherming houtopstanden

Wet natuur bescherming	Door de ligging binnen de bebouwde kom is de Wet natuurbescherming betreffende de bescherming van houtopstanden niet van toepassing.
APV-bomenkap	Het plangebied bevat geen bomen waarvan verwacht kan worden dat deze op de lijst van beschermde bomen bestaan of deel kunnen uitmaken van structuurbegroeiingen. Voor het kappen van bomen is binnen de gemeente Zundert altijd een omgevingsvergunning nodig.
Effecten-beoordeling	Overtreding van Wet natuurbescherming op dit punt kan uitgesloten worden. Indien tot kap van bomen besloten wordt dient hiervoor bij de gemeente Zundert een omgevingsvergunning aangevraagd te worden.

5 Conclusie

5.1. Samenvatting effectenbeoordeling

Natura 2000-gebied Wnb §2

Gelet op de geldende normen wat betreft schaal van de herontwikkeling en ligging op voldoende geruime afstand tot Natura 2000 kunnen negatieve effecten op Natura 2000 gebied als een kwaliteitsverlies door overschrijding van de gestelde drempelwaarden geheel uitgesloten worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) Vr NB art.5

Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS aantasten gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ingrepen en ontwikkeling en de ligging op voldoende afstand. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Overige provinciale beschermingszones Vr NB art.6, 12 en 18

Door de ligging van het plangebied buiten de speciale provinciale beschermingszones van Groenblauwe mantel, Attentiegebied NNB en gebied voor Behoud en herstel van watersystemen kunnen overtredingen van artikel 6, 12 en 18 van de Verordening ruimte NB uitgesloten worden.

Soorten Habitatrichtlijn Wnb §3.2

De enige soort die onder strikte beschermingsregime van de Habitatrichtlijn (Wnb §3.2) vallen en met enige waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de gewone dwergvleermuis. Binnen de invloedssfeer van de ingreep zijn geschikte verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig. Negatieve effecten op verblijfplekken en functioneel leefgebied voor overige soorten waarvoor een strikt beschermingsregime geldt kunnen uitgesloten worden.

Soorten nationaal beschermd (geen vrijstelling) Wnb §3.3

Negatieve effecten van jaarrond beschermde verblijfplekken van soorten die beschermd zijn middels Wbn § 3.3, het middelzware beschermingsregime van 'andere soorten', kunnen binnen het plangebied en invloedssfeer daarvan uitgesloten worden.

Jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren en vogels Wnb § 3.1, §3.2 en §3.3

Binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan kunnen verblijfplaatsen die als jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren kunnen worden aangemerkt en beschermd zijn middels Wnb § 3.1 en §3.2 niet geheel gesloten worden. De bebouwing biedt verblijfsmogelijkheden aan gierzwaluwen en vleermuizen. Door nader onderzoek dient aangetoond worden of deze verblijfsmogelijkheden in gebruik zijn. Indien dit onderzoek aanwezigheid van verblijfplekken vaststelt dient hiervoor mitigatie geboden te worden al of niet in combinatie van een ontheffingsverzoek.

Beschermde houtopstanden Wnb §4

Binnen het plangebied ontbreken houtopstanden die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming of beschermd kunnen zijn middels de gemeentelijke APV. Voor het kappen van bomen is binnen de gemeente Zundert altijd een omgevingsvergunning vereist.

5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Wetgeving	Mogelijke overtredingen
Natura 2000-gebieden Wnb hoofdstuk 2 §2.1 t/m §2.5.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de Natura 2000 -wetgeving, zoals die vastgelegd zijn hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn, niet aan de orde.
NNN-gebied Verordening ruimte NB-artikel 5.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van gebieden die onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN) vallen, zoals vastgelegd artikel 5 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, zijn niet aan de orde.
Overige provinciale beschermingszones Verordening ruimte NB-artikel 6 ,12 en 18. .	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van de gebieden die onder de overige provinciale beschermingszones vallen, zoals vastgelegd artikel 6 ,12 en 18 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, zijn niet aan de orde.

Soortenbescherming

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §3.1 art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Als het broedseizoen onvoldoende niet in acht genomen wordt is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 mogelijk. Zie voor toelichting hoofdstuk 6.1 en 6.2 voor te nemen voorzorgsmaatregelen om een overtreding te voorkomen.
Wnb §3.1 art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Binnen het plangebied kunnen broedplekken van gierzwaluwen niet geheel uitgesloten worden. Verstoring daarvan betekent een overtreding van Wnb art 3.1 lid 4 en lid 5. Zie hoofdstuk 6.2 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen
Wnb §3.2 art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Binnen het plangebied kunnen verblijfplekken van vleermuizen niet geheel uitgesloten worden. Indien deze vernietigd of onbruikbaar worden betekent dit een overtreding van Wnb art 3.5 lid 4. Zie hoofdstuk 6.2 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen
Wnb §3.2 art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Indien binnen de uitvoerende fase onvoldoende maatregelen genomen worden om vleermuizen binnen hun functioneel leefgebied niet te verstoren, of binnen de nieuwe inrichting verlies van functioneel leefgebied onvoldoende gecompenseerd wordt, betekent dit een overtreding van Wnb art 3.5 lid 2. Zie hoofdstuk 6.2 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen
Wnb §3.5 art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die onder de nationale

	bescherming van “andere soorten” vallen. Overtreding van Wnb art 3.10 lid 1b is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.5 lid 5.
Wnb §3.3 art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.10 lid 1c.
Wnb §1.3 art 1.11 Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.	Indien onvoldoende zorgvuldig te werk wordt gegaan bij uitvoering van de werkzaamheden kan een overtreding plaats vinden van verbodsbepalingen in Wnb §1.3 art 1.11 die de zorgplicht betreffen. Zie hoofdstuk 6.1 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen en mitigatie.

Bescherming houtopstanden

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §4 art 4/ APV Bomenkap	Overtreding Wnb §4 is niet aan de orde. Om een overtreding van de regelgeving van de APV-bomenkap te voorkomen dient voor het kappen van bomen in alle gevallen bij de gemeente Zundert een omgevingsvergunning aangevraagd te worden.

Vervolgonderzoek

Er is nader vervolgonderzoek nodig naar verblijfplekken van vleermuizen en gierzwaluwen in of aan de bebouwing. Deze dienen uitgevoerd volgens de geldende protocollen die door het Netwerk groene Bureaus zijn opgesteld. Deze eisen voor vleermuizen maximaal 5-6 bezoeken in de periode 15 april-1 oktober en voor gierzwaluwen 3 bezoeken in de periode 1 juni-15 juli. Elk bezoek duurt 2 uur; bezoektijden, vereiste weersomstandigheden en tussenperioden zijn vastgelegd in de protocollen.

Ontheffingsaanvraag

Een ontheffingsaanvraag is in deze fase van de planontwikkeling (nog) niet aan de orde. Een ontheffing wordt verleend op basis van Wnb artikel 3.3 lid 4 (Vogelrichtlijn) en Wnb artikel 3.8 lid 5 (Habitatrichtlijn) indien aan een drietal voorwaarden wordt voldaan die betrekking hebben op afwezigheid van alternatief, maatschappelijk belang en afdoende garanties wat betreft de staat van instandhouding. Ontheffing kan ook aangevraagd ter goedkeuring van de voorgenomen mitigatie- en compensatiemaatregelen. Hierbij geldt een afwijzing van het ontheffingsverzoek als een goedkeuring.

Samenvatting

-Er is nader onderzoek nodig naar verblijfplekken van vleermuizen en gierzwaluwen op basis van de daarvoor geldende protocollen.

-Indien er verblijfplekken aangetroffen worden dienen voorzorgs- en compensatiemaatregelen getroffen voor verstoring, verlies of onbruikbaar worden van deze verblijfplekken. Eventueel

verlies van functioneel leefgebied voor de instandhouding van deze verblijfplekken dient bij de nieuwe inrichting gecompenseerd te worden.

-In de uitvoerende fase dient rekening gehouden worden met het broedseizoen bij het verwijderen van groen en slopen van bebouwing.

-Voor alle beschermde soorten, inclusief de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, dient de zorgplicht in acht worden genomen.

6 Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is. Als men binnen het broedseizoen wil werken geldt de aanbeveling om de locatie voorafgaande het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedende vogels en vervolgens voorafgaande de werkzaamheden het plangebied te controleren op broedende vogels. Hierbij bestaat het risico dat de werkzaamheden uitgesteld dienen te worden als een broedgeval geconstateerd wordt.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen

- Nader onderzoek dient uit te wijzen of de bebouwing verblijfplekken van vleermuizen en gierzwaluwen bevat en welke maatregelen mogelijk zijn om overtredingen van de Wet natuurbescherming te voorkomen.
- Bij het aantreffen van verblijfplekken dienen met een achtneming van een gewenningsperiode alternatieve tijdelijk verblijfsplekken tijdens de uitvoerende fase aangeboden worden. In de nieuwbouw dienen permanente verblijfplekken aangebracht te worden ter vervanging van de verblijfplekken die verloren zijn gegaan. Hiervoor zijn inbouwkasten in alle maten en van verschillende soorten materialen in de handel.
- Bij de nieuwe inrichting dient rekening gehouden met een voor de verblijfplekken functionerende leefomgeving door een voldoende groene inrichting te realiseren en de lichtbelasting zoveel mogelijk te beperken
- Bij wijze van voorzorgsmaatregel dient tot aan de sloop het gebouw en het terrein in zijn huidige staat onderhouden te worden. Er dienen zich geen hoge begroeiingen en ruigten kunnen ontwikkelen die schuilgelegenheid aan kleine zoogdieren en extra nestgelegenheid aan vogels bieden. Ook dient om deze redenen dient dumping van afval en opslag tot aan de uitvoering van de werkzaamheden vermeden te worden. De bebouwing dient dusdanig intact te blijven dat deze geen toegang aan vogels en zoogdieren kan verschaffen.

6.3 Aanbeveling en advies

- Als aanbeveling geldt om naar een nieuwe groene inrichting die een ecologische meerwaarde voor vogels heeft. Dit kan o.a. door te kiezen voor inlandse houtsoorten voor de aanleg van hagen en planten van bomen.
- Enkele veel gebruikte methoden om de effecten van lichthinder te beperken zijn:
 - niet uitstralende armaturen

- lagere armaturen (dan zijn er wel meer nodig)
- verlichting met een lagere lichtintensiteit
- tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan), en alleen op plekken waar het echt nodig is
- Het gebruik van sensoren die in werking treden als verlichting nodig is
- de verlichting afschermen met struiken zodat het licht niet verstrooid wordt naar plekken waar het niet nodig is.

- Natuur inclusief bouwen

Natuur inclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen en manieren om natuur te integreren bij de bouw van woningen, kantoren en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van neststenen of vogelvides voor huismussen en vleermuiskasten in de gevel van de nieuwe woning. Natuur inclusief bouwen bevordert de biodiversiteit en ons leefklimaat!

Voor meer informatie over natuur inclusief bouwen zie onderstaande websites:

www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten.

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/hulp-van-vogelbescherming .

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/goede-voorbeelden .

www.checklistgroenbouwen.nl

www.operatiesteenbreek.nl

7. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra. J.N.M.Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren.
- Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming. 11 oktober 2017. Zoogdierverseniging en provincie Noord- Brabant.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen& D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- Kennisdocument Huismus. *Passer domesticus*. Versie 1.0 juli 2017. BIJ12
- Veldgids Vleermuizen van Europa, Christian Dietz & Andreas Kiefer 2017.
- Wet natuurbescherming, 16 december 2015, gepubliceerd Staatscourant 19 januari 2016.
- Atmosferische stikstofdepositie en Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen in Vlaanderen; 2015 uitgave Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

Gegevensverstrekking

NDFF - quickscanhulp.nl, d.d. 20-6-20 en 20-9-20

Internetsites

-www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/
-www.Verspreidingsatlas.nl
-www.dassenwerkgroepbrabant.nl
-www.ed.nl
-www.quickscanhulp.nl
-www.ruimtelijkeplannen.nl
-www.kaartbank.brabant.nl

BIJLAGE 1 - TOELICHTING SOORTENBESCHERMING

De **Conventie van Bern** is een internationaal verdrag over het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke leefmilieus in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd. Het verdrag werd in 1979 ondertekend door de Europese Unie, Monaco, Burkina Faso, Marokko, Tunesië en Senegal en ligt aan de basis van de huidige Europese en nationale natuurwetgeving.

De **Conventie van Bonn** is een internationaal verdrag met het doel migrerende diersoorten te beschermen. Het verdrag werd in 1979 in Bonn getekend onder auspiciën van de VN.

De **Habitatrichtlijn (HR)** is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit in de Europese Unie door natuurlijke habitatten en wilde dier- en plantensoorten die van Europees belang zijn in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De **Vogelrichtlijn** is in 1979 door de Europese Unie vastgesteld gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten.

Bijlage	categorie	Habitatrichtlijn/ Vogelrichtlijn	Wnb
Bern1	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 2	§ 3.2 art 3.5
Bern 2	Strikt beschermde diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bern 3	Beschermde diersoorten	HR-bijlage 2 en 5	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn 1	Strikt beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn2	Beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1

TABEL 2 - SOORTEN VAN DE VOGELRICHTLIJN

Algemeen

Alle Europese inheemse vogels zijn beschermd met de Vogelrichtlijn, waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden van soorten waarvoor een striktere bescherming geldt (vermeldt in bijlag 2 van de Conventie van Bern en bijlage 1 van het Verdrag van Bonn) en soorten waarvoor die bescherming minder strikt is (bijlage 3 Bern en bijlage 2 Bonn). Echter voor alle soorten is de bescherming van Wnb § 3.1 art 3.1 van toepassing. Van een aantal soorten zijn ook de verblijfplekken en nesten buiten het broedseizoen beschermd, de zgn. jaarrond beschermde verblijfplekken.

Vogels met jaarrond vaste verblijfplekken

Door de RVO is een lijst van vogelsoorten opgesteld waarbij een onderscheidt is gemaakt tussen de volgende categorieën van beschermde vaste verblijfplekken die deze soorten onderhouden

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Verblijfplekken van soorten uit categorie 1,2,3 en 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd en is ontheffing altijd noodzakelijk. Verblijfplekken van soorten uit categorie 5 zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of “als ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen. Voor deze soorten, die slechts deels vaste nestplekken onderhouden geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

Soort	categorie	soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	boomklever	5	pimpelmees	5
gierzwaluw	2	boomkruiper	5	raaf	5
huismus	2	bosuil	5	ruigpootuil	5
roek	2	brilduiker	5	spreeuw	5
grote gele kwikstraat	3	draaihals	5	tapuit	5
kerkuil	3	groene specht	5	torenvalk	5
oehoe	3	ekster	5	zeearend	5
ooievaar	3	gekraagde roodstaart	5	zwarte kraai	5
slechtvalk	3	glanskop	5	zwarte mees	5
boomvalk	4	grauwe vliegenvanger	5	zwarte roodstaart	5
buizerd	4	grote bonte specht	5		
havik	4	hop	5		
ransuil	4	huiszwaluw	5		
sperwer	4	ijsvogel	5		
wespendief	4	kleine bonte specht	5		
zwarte wouw	4	kleine vliegenvanger	5		
blauwe reiger	5	koolmees	5		
boerenzwaluw	5	kortsnavelboomkruiper	5		
Bonte vliegenvanger	5	oeverzwaluw	5		

BIJLAGE 3 - SOORTEN VAN DE HABITATRICHTLIJN

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
Bern I				Sporenplanten	Geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus
Bern I				Sporenplanten	Tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri
Bern I				Sporenplanten	Kleine vlotvaren	Salvinia natans
Bern I				Zaadplanten	Liggende raket	Sisymbrium supinum
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Groenknolorchis	Liparis loeselii
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Kruipend moerasscherm	Apium repens
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
	Bern II			dagvlinders	Moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia
	Bern II			Haften	Oeveraas	Palingenia longicauda
	Bern II			Libellen	Mercurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale
	Bern II			Zeezoogdieren	Walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Dikkopschildpad	Caretta caretta
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Lederschildpad	Dermochelys coriacea
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Soepschildpad	Chelonia mydas
	Bern II	Bonn I	HR IV	zeezoogdieren	Bultrug	Megaptera novaeangliae
	Bern II	Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	gewone vinvis	Balaenoptera physalus
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	noordse vinvis	Balaenoptera borealis
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	Potvis	Physeter catodon
			HR IV	Amfibieën	Poelkikker	Pelophylax lessonae
			HR IV	Vissen	Houting	Coregonus oxyrinchus
			HR IV	Weekdieren	Bataafse stroommossel	Unio crassus
			HR IV	Weekdieren	platte schijfhoren	Anisus vorticulus
			HR IV	Zoogdieren	Bever	Castor fiber ssp. albicus
			HR IV	Zoogdieren	Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
			HR IV	Zoogdieren	Lynx	Lynx ssp. lynx
			HR IV	Zoogdieren	Noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola
			HR IV	Zoogdieren	Wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris
			HR IV	Zoogdieren	Wolf	Canis lupus
			HR IV	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus
			HR IV	Zeezoogdieren	Butskop	Hyperoodon ampullatus
			HR IV	Zeezoogdieren	Dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata
			HR IV	Zeezoogdieren	Griend	Globicephala melas
			HR IV	Zeezoogdieren	Spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi
			HR IV	Zeezoogdieren	Witte dolfijn	Delphinapterus leucas
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Kamsalamander	Triturus cristatus

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Rugstreeppad	Bufo calamita
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans ssp. obstetricans
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Apollovlinder	Parnassius apollo
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Boszandoog	Lopinga achine
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Grote vuurvinder	Lycaena dispar ssp. batava
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Pimperlblauwtje	Maculinea teleius
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Tijmblauwtje	Maculinea arion
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero
	Bern II		HR IV	Kevers	Brede Geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
	Bern II		HR IV	Kevers	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
	Bern II		HR IV	Kevers	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
	Bern II		HR IV	Kevers	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
	Bern II		HR IV	Libellen	Bronslibel	Oxygastra curtisii
	Bern II		HR IV	Libellen	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
	Bern II		HR IV	Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
	Bern II		HR IV	Libellen	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
	Bern II		HR IV	Libellen	Noordse winterjuffer	Sympecma annulata ssp. braueri
	Bern II		HR IV	Libellen	Oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
	Bern II		HR IV	Libellen	Rivierrombout	Gomphus flavipes ssp. flavipes
	Bern II		HR IV	Libellen	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
	Bern II		HR IV	Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
	Bern II		HR IV	Reptielen	Gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca
	Bern II		HR IV	Reptielen	Muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii
	Bern II		HR IV	Reptielen	Zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis
	Bern II		HR IV	Vissen	Steur	Acipenser sturio
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Otter	Lutra lutra ssp. lutra
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Franjestaart	Myotis nattereri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme

Bern I	Bern II	Bon I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Dwergpotvis	Kogia breviceps
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone dolfijn	Delphinus delphis
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Grijze dolfijn	Grampus griseus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Narwal	Monodon monoceros
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Orca	Orcinus orca
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

BIJLAGE 4 - NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN ('ANDERE SOORTEN')

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in bijlage A en B van Wnb artikel 3.10 (respectievelijk) lid 1a en 1c. Internationaal staan deze vermeldt in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 en 5 van de Habitatrichtlijn.

soortgroep	soort	soort	bescherming
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Mesotriton alpestris	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vinpootsalamander	Lissotriton helveticus	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vuursalamander	Salamandra	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Pyrgus malvae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bosparemoervlinder	Melitaea athalia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruin dikkopje	Erynnis tages	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruine eikenpage	Satyrium ilicis	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Duinparemoervlinder	Argynnis niobe	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Gentiaanblauwtje	Maculinea alcon	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote paremoervlinder	Argynnis aglaja	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote vos	Nymphalis polychloros	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder	Apatura iris	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Iepenpage	Satyrium w-album	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine heivlinder	Hipparchia statilinus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder	Limenitis camilla	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kommavvlinder	Hesperia comma	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Sleedoornpage	Thecla betulae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Spiegeldikkopje	Heteropterus morpheus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesblauwtje	Plebejus optilete	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesparemoervlinder	Boloria aquilonaris	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenhooibeestje	Coenonympha tullia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veldparemoervlinder	Melitaea cinxia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Zilveren maan	Boloria selene	Andere soorten (bijlage A)
Kevers	Vliegend hert	Lucanus cervus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Beekrombout	Gomphus vulgatissimus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Bosbeekjuffer	Calopteryx virgo	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Donkere waterjuffer	Coenagrion armatum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gevlekte glanslibel	Somatochlora flavomaculata	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gewone bronlibel	Cordulegaster boltonii	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Hoogveenglanslibel	Somatochlora arctica	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Kempense heidelibel	Sympetrum depressiusculum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	speerwaterjuffer	Coenagrion hastulatum	Andere soorten (bijlage A)
Kreeftachtigen	Europese rivierkreeft	Astacus astacus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Adder	Vipera berus ssp. berus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Hazelworm	Anguis fragilis	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Ringslang	Natrix	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekdonderpad	Cottus rhenanus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekprik	Lampetra planeri	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Elrits	Phoxinus phoxinus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Kwabaal	Lota	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren-	Boommarter	Martes martes	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Bunzing	Mustela putorius	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	Dama dama	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	Meles meles	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	Cervus elaphus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	Eliomys quercinus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Andere soorten (bijlage A)

Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	<i>Dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	<i>Meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Veldspitsmuis	<i>Crociodura leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Sporenplanten	Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerogentroost	<i>Odontites vernus</i> subsp. <i>vernus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i> subsp. <i>foemina</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemom</i> subsp. <i>nemorosus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosdravik	<i>Bromopsis ramosa</i> subsp. <i>benekenii</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys</i> subsp. <i>germanicum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Franjgentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Andere soorten (bijlage B)
	Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gevlekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemom</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karthusieranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Andere soorten (bijlage B)

Zaadplanten	Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Lange zonnedauw	<i>Drosera longifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Trosgamander	<i>Teucrium botrys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>campestris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zinkviooltje	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>calaminaria</i>	Andere soorten (bijlage B)

BIJLAGE 5 - SOORTEN MET EEN VRIJSTELLING

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

